

~~Quod~~ D E U S prospere~~re~~
EXERCITATIO

A D

Processum Judiciarium,
DIRECTA SECUNDA

D E

P E R S O N I S

Judicium Constituenti-

bus: Earumq; Jurisdictione.

Quam

Ex consensu Facultatis Juridicæ.

In*collegiis* Academiæ Fennorū

Sub presidio

J OHANNIS GARTZII,

U. J. Doctoris, & Civilis Philosof

phie professoris Designati.

Respondens

C HRISTIANUS CAROLI Aboensis,

Publico Eruditorum Examini exhibet

ad diem 21 Martij An. M. DC. LII. 7. Dec

Ex Reg: Iud.

Sapientia Judicis in hoc consistit, ut non duntaxat quid posse
sit, sed etiam quid debeat ponderet, nec quantum libi per-
missum meminerit solum, sed quatenus commissum.

A B O Æ,

Imprimebat Petrus Walde, A. Typ. 1654

Alkuperäinen Uralan
yliopiston kirkastoa

Nobilissimo & Generosissimo Domino,

DN. JOHANNI ROSENHANE

De Steenbaum & Mesebo &c. Amplissi-

ma Dynastie V Viburgo-Carelia & Novae arcis Topscha

eminentissimo, Benarumq; Attium Fautori propens

issimo, Domino & Mecenati meo Gratiose.

Nec Non.

Consultissimus, rerumq; usu maximè conspicuus

VIRIS, inclita Civitatis Viburgensis

CONSULIBUS.

Dn. JOHANNI | Dn. JOHANNI

PLANTINO. | Schmedemann.

Dn. JOHANNI | Dn. HENRICO

Erdel. | Menschewer.

U T E T

Praestantissimus ac Integerrimus Viris,

Urbis ejusdem,

SENATORIBUS

PRUDENTISSIMIS.

Mecenatibus ac Benefactoribus suis unice Colen-

dis, Honorandis.

Hocce Exercitium Juridicum in gratitu-

dinis & officiosisq; meq; pignus

dat, offertq;

CHARIST: CAROLI Respondens,

2

EXERCITATIO
AD
Processum judiciarium,
DIRECTA SECUNDA
De Personis quæ Judi-
cio, vel semper, vel plerumq; in-
terveniunt, et ratiq; Jurisdictione.

C O N T I N U A T I O .

Generali sic titulo àe Judiciis exhausto, nunc quæ ad Judiciorum perfectionem requiri solent, perses queruntur. Ad iudicandum vero, An iudicium aliquod sit recte constitutum, prima est inspectio personarum, iudicio intervenientium. Quia rebus sunt digniores & præstantiores. I. 10. de pœn.

C A P. I. De PERSONIS.
Personæ per quas Judicia pera-
guntur, sunt vel Principales,
(a) ut Judex, (b) Actor, (c) Reus,
(d) vel instrumentales, (e) ut Se-
cretarij, Notarij, (f) Eccl.

(a) Quæ in omni iudicio regulari.

A ter

ter & ordinariè versantur, ita quidem
ut sine his judicium consistere neque-
at. C. in omni. Extra de V. S. Sunt tamen
¶ t̄ causas in quibus Reus non est certus sed
certificandus ex aliquo eventu, ibi si facti-
onem juris intueri liceat, fama publica &
renunciatio aliquando accusatoris locum supo-
plent. c. 19 T̄ingm: B. Nu komber mor i
oppinbar rychte & c. Sicut & in inquisitions
generoli ubi judex ex officio de criminis nos-
torio per (Budh R̄eflan add: ad T̄ing: B.)
& iudicia procedit, reus in principio, ut plurim
num nec dum est, usq; dum in specie contra
aliquem inquiratur. Ita etiam contumacia
vicem rei interdum præstat qua multa &
sententia coercetur c: 12 T̄ing: B. 7. Nādī.
(b) Domaren qui justitiae dicendæ præ-
60 est, l. 13. g. 2. de recept: qui arb. (c) R. s
randen vel Målsågonden contra alium
in iudicio agit, cumq; in criminalibus
61 accusat (åfingar) (d) Swaranden/ con-
62 tra quem agitur & qui acculatur. (e)
Quibus velut mediis & instrumentis usibus suis se-
commodatis iudices utuntur, quibus hinc suum ritu
63 recteque consequantur. Ut sunt Secretarij (f)
g. 130. Krigs arb. Som fligete hafret
vpo

uppeende med Protocollet, at allting wåll
annoteras. Håller och författar Domarna
Conf: art: 12. Rått: proc: ↑ *Advocati* 64
Fiscales qui ex officio nomine fisci seu
reip: ultionē criminum pericqvuntur,
& principis patrimonium procurant.
l. 4. C. ae *Adv: dir: jud:* §. 140. Krigz are.
Hi in Parliamentis Assessorum feroves
nientiam & absentiam notabunt, §. 5.
Rått: proc: Pericula & sententiarum
Codices (Dom Böcker) inferiorum jus
dicum fideliter consignatas ad supre-
mū tribunal mitti procurabunt. §. 10. d.
proc: Notarij, Actuarij, Råttiegångj 63
& Handlingz Grifware præterea delide-
rantur art: 12. & 13. Rått: proc: In Ci-
vitatibus, Syndic^o (Stadzgrifware) qui
Indigena erit c. 6 Rått: B. Notarij, A-
ctuarij & Scribæ etiam habentur, quo-
rum officium Ordinant: Gust: Mag: ae
ann: 1610. determinat. Quorum omnium
beneficio sententia exactius concipiuntur ac facilius
affereantur & ad quemcunq; utrum necessarium pro-
mutur. ↑ Apparitores, Viatores & 68
Nuncijs, iussa mandataq; judicum exe-
quuntur, tūm in ius vocando, art: 14.

proc: judicatumq; exequendo. c. 7. § 4.
Rat^{is}. B. Nec hos magis quicquam
quam modestia commendat. c. 32. 33.
Rat^{is}: B.

C A P. II. De Jurisdictione.

Judex jurisdictione (g) carere non
potest, qua Generice (h) accepta
est publica (i) cognoscendi (l) & tra-
tuendi de causis (l) potestas (m)
comprehendit sub se (n) imperium me-
rum (o) Mixtum (p) & jurisdictionem
nem specialem. (q)

67 (g) A jure & dicendo dicta arg: l. 13.
de vulg: & pup: sub. Vox polysema est
sumitur enim aliquando pro ipsa regio-
ne, sic Plin: l. 5. hist: nat: c. 20. mediterra-
neas regiones vocat jurisdictiones.
Sapius pro prætorio edicto l. 31. ff. ad
l. Corn. de fal: nonnunquam pro edicti
exercitio. l. 63. ff: de edict: edic: conf: Matth:

68 Step: de jurisd. lib. 1. c. 1. (h) Quamvis
plerumq; vox iurisd: specialiter accipitur, generice
etiam summi posse non negandum, cum non sit in-
frequens in iure idem verbum modò generaliter mos-

ād specialiter sumi: quod exemplo adoptionis, cogni-
tionis, & similiū declaratur, unde dicitur iurisdi-
ctio plenissima in L. s. in aliā 7. p. fin. ff. de offi-
ce procon. (I) Jure publico introducā. 69

L. 1. f. 1. ibi, publicum quod ad magist: ff.
de just: & j. arg: l. 3. C. de jurisd. (II) Nec 70
referat an rectius ponatur vocabulū no-
tione, an v cognitionis cū non raro in

jure hæc duo confundātur Dd. ad l. 99.
ff: de V. S. (III) De negotijs omnibus 71

civilibus & criminalibus. l. 2. f. & quis
23 ff. de O. J. Adeoque, pro quantitate, &
diversitate causalium aliud atq; aliud

jus statuendum. l. 15. C. d: trans: Ita
videmus hanc facta prenata applicari, iti nuda verba
& sursummatum accommodari, sive etiam res trans-
gitur &c.

(IV) Quot significations vox 72
potestatis habeat, dicit l. 215. de V: §.

Ethoc genus placet glos: in: l. 1. ff: h. t.
Ibiq; Gothof: in not: contra Accurs:
cum com: Dd: Schola concludit. (V) 73

Ex sententiā Duar: lib. 1. Disp: l. c. 53. Mat:
Steph: L. 1. c. 3. Uultej. Et Nobilissimi Doct:
Mich. Gyllenstålpea recept: & fauit: Parvus
loc: maxima obse: vantia colendi. Quæ distin-

ctio desumpta est ab effectibus iuridi-
ctionis generalibus. Cognitione vñz & co-

Ercitione, ita ut circa hanc imperii ver-
74 satur, circa illam iuridictio. (o) Est
potestas ad animadvertisendum in faci-
nitosos homines soli principi compes-
tens, vel quibus lege & commissione
principis tributum est. Animadver-
tere, id est, animum & mentem vertere, vel ius dicere
de capite hominis facinoris. l. 2. p. quis 23. d.o.i. Et
hoc est quod Ulp: l. 3. ff: h. t. dicit esse potestatem
gladii, ubi gladium non materialiter, sed pro potestate
se ac iure animadvertisendi quovis modo ponit, eo
quod honor gladii signum imperii sit, quo sensu etiam
exsonum dictum: Rom: 13. v. 4. Non frustra Magistra-
75 sum gerere gladium. † In poenarum itaq;
irrogatione Mer: im: consistit, quo tñ.
non excludimus absolutionem à cri-
mine. c. 16. 17. Rong: B. L. P. in
hac fere Konungz nádom/ at hanc mágze
Etiss sit loſa/ conf: art: ii. Rátt: proc:
Om̄lissssaker. Cú zqué absolutio ac da-
mnatio meri imperij sit, illa enim ex
76 hac sequitur. l. 6. de off: procon: † Impes-
rij hujus certi sunt gradus, ex quorum
differentia, discrimen quoq; potestatis
judicium venandum. 1. Caput na-
turae tollit & ultimum supplicium irrogat. 2.
Caput civile, quo ius ciuitatis auferatur. 3. penas

continet leviores, multam, carecerem, verbata... Es
proprie capitalis poena non salutatur in l. 103. K. di
V. S. † irrevocabiliter autem compe-77
git, summa jurisdictione Imp: Regibus &
alijs qui neminem superiorē nisi Deū &
Naturam recognoscunt. c. 4 §. 2. Rong
B. Bāde mi rātt och Konung;liga mālde
fino: ad §. 9. Quā per judicia & Parlamen-
ta, in omnes imperio subjectas perso-
nas & causas specialiter non exemptas,
exercens, art: 7. Regem: For. & passim
in ordin: & processi: judic: † . jure Magi-78
stratus competit etiam Comitibus in
suos subditos merum imperiū & plenos
jurisdictione. Unde proprios judices tām
provinciales quām territoriales cum
jure gladij habent, appellatione tamen in
gravioribus causis, ad Regium judici-
um reservata. Academias etiam de
mero imperio participare praxis uni-
versitatum confirmat. (p) Mixtum 79
imperium est potestas jubendi & jus-
sui non obtemperantes modicē coēr-
cendi in causa civili jure Magistratus
competens, † Cujus potissima vis in
decernendo, persequendo, jubendoq;

manifestatur. arg: I. *jubere* & ff. b. a.
Iustus enim per se imperium importat
l. 14. ff. *dere iud.* & quamvis poena quae-
dam communes sint raro imperio &
mixto, ut multæ, tormenta, verbena,
tamen non aliter ad illud pertinent, nisi
in causis criminalib⁹ usurpentur, ad hoc
si si in **civilibus**. (q) Jurisdictio spe-
cialis est potestas cognoscendi de nego-
cijs sine coercitione, Boer: disp: 10. t. 8.
¶ Distinguuntur autem imperium mixtum & iurisdictio
& simplex ob invicem ratione actuum diversorum &
& distinctorum, non item semper in concreto seu
ratione personæ exercentis. Treut. disp: 2. viii. 3. l. 1.
B. Magistratus enim quando cognoscit de causa, &
sententiam profert dici potest quod ius dicat, propriæ
enim non imperat, quando vero exequitur sententia
am, latam tunc iuber, coegeret, sane magis imperium
exerceat, quam iurisdictionem sic in possessionem mis-
tere imperii est in c. 27. Tisq. B. 7. Rädst. B.
Simplicer vero iudicare, iurisdictionis.

C A P. III. De Foro Competente.

Cognitâ sic jurisdictionis naturâ,
post hâc inter quas Personas (r)
& de quibus Rebus (s) illa exercea-
tur videbimus, ne iudicis incompe-

gentis etium fariat elusorum, arg: L.
fin: ff: de jurisd.

(c) Personæ jurisdictioni alicujus 83
subjiciuntur. 1. Ratione domicili po-
tissimum rei, c. 13 in fin: Kop: B. 22.
Actor enim inequitur forum rei. c. 20.
Iurid: B. Reconventioni tam enarrat:
ibidem subjacet, si quam reus habet c. 33,
Hongr: B. 21. circa fin: interdum v. debi-
tor creditoris forum sequitur., art. 12.
Handels Ord: Och eben som itvldoget är
fin: i Studien, så må Galnåren sin Skylde
när det. quod extraordinario remedio
fit. 2. Respectu conditionis, proprium
forum fortiantur personæ privilegia-
ta; sic ratione militiae & dignitatis sub-
jeicitur quis ejus jurisdictioni cui milie-
tia. Mitt Ord: p. 14 19 vel dignitas sub-
jecta est, art. 14. ibid: priv: Nob art. 16 de
An: 1617. Ratione professionis seu ne-
gotiationis apud eundem iudicem, ad quem eius pro-
fessionis cura pertinet, quis conveniens est 1. fin: C.
h. r. Studioi coram Reatore & Senatu Academico qui
ordinarism jurisdictionem exercet conveniendi c.
1. Const: Acad: quo usq; verò & ad quos iurisd: Acad.
extendatur ex artie. 5. 6. 7. 8. 9. priv: Acad: Et punct:
24. privil: Cler: videre es.

3. Contractus ratione Forum competens ibi dicitur, ubi contracta est obligatio, l. 19. 20. ff. de jud. 4. Delicti, ubi delinquens deliquerit: c. 12. §. 4. Mānus B. 22. Edjör. B. 11. 5. Sortitus etiam quis forum ex persona aliena, ita heres tenetur sequi forum defuncti l. 19. ff. de jud. Uxor forum mariti, l. 65. ibid.
(f) Interdict: non tanto ad personam, quæ actori obligata est, respicitur, quam ad rem de quâ controversia est, § 1. j. de act: Et 1. loc: In quo res litigiosa sita sit. c. 17. Jord B. 11. 13. St. I. artic: 14. Rātt: Ord. 2. Rei litigiosæ qualitas, sic ecclesiastica eorū Ecclesiastico §. 20. &c. Priv. Cler. Feudales coram Domino feudi tractantur, si inter Vasallos oriatur controversia: Si v. inter dominū & Vasallū, corā paribz curiæ 2. Feud. 55. in fin. Metalliem ad Colleg: metal: Thetta Collegium s̄t och hafwa mächt at diindicera alla återender som s̄il Dem stutne blifwa / ifrån alle Lärdegrufs we och Hemmarsmedz Ting/ och eliest efter Lagh. 3. Quantitas rei attendenda, cum Judex summam iurisdictionis Concessione definitam execere non possit, p. sed hoc iure insit: de Atti: Tūc. sic appellaciones in Regio Jud. regulariter non recipiuntur,

Si summa quia penitus sit infra 40, etiam Holmiae v. infra
400. Nunc vero ex speciali privil. Holmiae infra
300, Abos v. Sc Vibili infra 200. non permittuntur.
Deniq; 4. propter rei alicujus *continem*
siam, quando nimis plures sunt rei
eiusdem causae & quando ad eundem
finem agitur tales rei omnes, qui di-
versos judices immediatos habent, be-
ne possunt per indivisibilem causam
coram uno judice conveniri l. 10. C.
de jud.

C A P. IV. De Judice suspecto.

A Tribunal excluduntur & recue-
santer alij Naturae, (ff) alij Le-
ge. (s)

(ff) Ut surdus, mutus, furiosus, im- 84
pubes, tanquam defecti naturali labo-
rantes, l. 12. §. non autem de jud. Coecū
admittit generalitas l. 6, ff, de iud: Quod iudicandi
minus consilio magis, quam corpore compleatur. l. 2.
p. corporis de ract. mun. Exemplo Arcopagitarum
qui noctu iudicarunt, ne oculis interdiu usi, variis
affectionis & perturbationes in animos intromitterent.

(s) imperitus legum & usi rerum de- 85
stitutus, Nov: 82, Domare Reg: Ut han-
weet hwad rātt ār. Infamis c. 3. Ēing: B.
Exteri. c. 2. R. B. S. L. Etiam qui sunt

ad rem avidi, art 5. Rått: proc: Ac qui
sibi assunt:unt in re propria licentiam
sententia Dom: Reg. Ingeniori: Dos-
mare i fin egen Saak (quod quidem po-
test Majestas c. 8. R. B. St. L. alios tas-
men solet constituere judices in pro-
priâ causa art: 20. Rått: proc: sub fin:)
Affinitas etiam & magna familiarias
a judicio faciliere jubent. art: 9. Råttago:
proc: Ultra Tres autem ordinari e
non recusantur in feto nostro. c. 36.
Tingm. b. 36 § ult: Konh: B. Ll.

CAP. V. De Judicium Generibus:

Judicium genera varia sunt, alijs
enim Ordinarij sunt, (t) alijs Extra-
ordinarij. (u)

86 (t) Qui vel iure magistratus, vel ex
speciali lege cognitionem habet. Nov:
82. Tales sunt qui Dei gratia, suum
principatum acceptū ferunt; ut, In pp:
Reges, §. 119. Krigz art. Konunger åt
G Bd; Doomhafwande på Jorden/ Han
åt Högsta Domare sā i Lagiet som Hem-
ma. C, 4, §. 9. R. B. Ll. Unde non im-

merito summam ei & universalem at-
tribuimus jurisdictionem, quam per
Magistratus intermedios (eolq; ad of-
ficij demandati partes fideliter obeun-
das juramēto obligatos c. 5, 8, 35, Kon: b.
El. c. 1. & 2. Eng: b. c. 1. Kong: b. S. l. proc:
judicij art: 6, ord: art: 6.) exerceat. Nēpē
præsides justitiz. 3. art: Reg: Form: qui
nomine Regis cum Assessoribus Ko-
nung: ligh Nāmnd/judicant art: 2, 11, 20.
Matt: proc: Coss: Legiferos & judices
territoriales, qui etiam suos habent ad-
m iniculares, in civitatibus Senatum
Urbicum c. 1. 2, K. B. S. l. Ruri verō
Nāmndarios & Scabinos, qui factum
examinant, judicemq; in cognoscenda
& determinanda causa juvant, Eng: b.
34. Kong: b. U. c. 35. Libere nunc dispo-
sitioni S. R. M. relictum est constitu-
ere judices Territoriales §. 3: Recell:
Holm: de an: 1649 sub no: Lemne ther
til Kongl: Majstretz behagh quod idem
diu obtinuit. ut ex assēc: G: M: Gust: M.
patet § 8. Pātchet ingen skal hafwa ligh
behoga öfver logh/ Nātestipan och Exe-
cuti

sution, sā wele 23. vñt the Orter som
én nu m̄ Lagmān Hårdz Höfdingar &c.
sådana Personer aff inföddt Swenske mān
sérordna. (ii) Extraordinarij omnes
vel à publice Personæ voluntate descedunt
ac delegantur. Et mandata juridicti-
one utūtur, specialiter ad uno vel plures
casus, & hoc vel nuda causæ cognitio-
ne: o. 14. R. Ord. vel etiā jurisdictione
eomissa, ut comissarij, Vicarij, Under-
lagman &c. Vel à privato voto litigan-
tium: Tam ob iurijd. prorogatam, quæ
ex mutuo consentiu alicui judicie eom-
petit, l. 1, 2, ff, de iud., per arbitros como-
missarios (mittorliga Domare) in
quos cōpromittitur, ut causam specie
quadam & figura judicij decidant, l. 17.
21. de Recept. Quam amicabilem composi-
tionem (vänlig underhandling) per Arbi-
tratores qui abiq; pœnæ stipulatione
disponunt inter litigantes, prout ipsis
æquum videtur, l. si qui arbitratu ff. de
V Ob! Esseer som godha Men Låggia tem
emellan alit: goda Manha visagu

Cap.

CAP. VI. De Aetore & Reo:

Ilitigantes ad minimum sunt duas Personæ. (v) Interdum vero plures, quæ consortes litis vocantur. (w)

(v) L. 62, ff, de jud: † Actoris est qui prior ad judicium provocat. l. 1. de Eder: Cujus maximum jus est, si Legitima eius sit causa. c. 8. Rādft: b. Nec aliud admittitur ad quem non spectat datum c. 29, R. b. II. 14. St. l. Aut nomine filii vindicta c. 17, 18. Tīng: b. 10, Rādft: b. Omnes autem agere & accusare possunt, præter eos qui excipiuntur l. 8, D, de accus. c. 29. §. 1. Rong: b. II. Lite semel institutâ non ante sententiam resilire licet. c. 9. Rādft: b. §. 1. † Reus est, qui judicio pulsatur. Cujus partes quo ad causæ merita & probationes favorabiliores sunt. l. 12 5, d. R. j, Ther Saken är blind/ skal man vara snarare til at hælpa honom som beflogat är/ än honom som beflogar. in R. jud: nec carceris squalore affligédi nisi convicti atq; damnati. c. 2. Tīuff: b. St. l, c. 20, Edjör: b. II. (w) 90

t. t. C. de consor: ejusd: lit: Consortes dicuntur, qui jus commune, & conexum sive cohærens, in re de qualitie gatur habent. l. 1, & 2, eod. conf: c. 6. Erfd: S. L. 13. L. L. c. 17. Rāt: b.

C A P. VII. De Advocatis, Procurat: & Testibus. &c.

Litigantibus principalibus qui suos rebus superesse vel nolunt vel non possunt. l. 1, p. pen: de proc: In iudi-
91 cio assistunt † Advocati, qui consilio, secundiaq; vel scriptione sua patroci-
nium partibus praestant. s. t. de Advocatis
advers. jud. Postulare autem est deside-
rium suum, vel amici sui in jure apud
eum, qui jurisdictioni praest, expone-
re, vel alterius desiderio contradicere.
92 l. 1. & 2, ff: de post. † Procuratores ad
lites (ad negotia enim constituti Sy-
stoman dicuntur, c. 15. Jord: b. ll.) qui aliena negotia mandato (in
conjunctionis personis veluti paren-
tibus cognatis &c. absq; manda-
to c. 15. Sām: m. will: ll.) dominis admis-

miscreat l. 1. de proc: art: 15. Nått: process:
d: c. 15. eller hanh wiha Umbodh/ som
hanh fulla macht harer medh hanh öppna
breff och insigel. Civitatum autem procul
gatores Syndici sunt l. 1. §. 1. D. Quod en
juscunq; Univ: nom: in Revis. jur: Mun: och
ther någon försendningh på Stadzens
Wagnar skee skal att han sig hher till bju-
ga läter. Sicut Rerum Ecclesiasticarū
economia: l. 33: §. nihilom: C. de Episc.
† Defensores & Excusatores, nullo mā 93
dato interveniente absentem defens-
dunt l. 12. C. de proc: Sic virgo à parenti-
bus defenditur. c. 11. §. 2. Tihg. b: Bp: L. E.
Uxor à viro c. 6. 9. Gifft: L. E. & S. E.
† Testes per depositionem (testis 94
effatum.) rei coniroversæ fidem facit.
Deponere a. non possunt im puberes,
c. 19. §. 1. Kyr: b. Infames. c. 21. Tihg. b.
Een åhrlösh bör icke witna/ inimicus:
Regi Iud: Afwundzman bör icke witna.
Peregrinus & ignotus. R. Jud. Okendom
manne gifz ey wiordh. Döestici c. 10. L. b.
Helsk L. nisi in causa necessitatis, mu-
hieres nisi de partu. c. 17. Gifft. b. S. E.

Agricolæ in Civitatibus. Nam man
griper eis sed etiam. c. 20. Radz: B. & vice,
versa. Rogati etiam ut sint, flagitac
Reses: Calm: de an. 1474. p. 30.

CONTROVERSIÆ

¶ **U**bi lex sine dubitatione clara est,
non tantum injuria fit Legi, si Ius-
dex se ea prudentiorern judicat. Bald.
in l. 2. C. de sent: experic: recit: Sed etiam
in Majestatem peccatur, arg. C. Inferior
dist. 21: C. 4: §. 3. Konung B. §§. Fra-
stra enim refert Tiroq. de Retract: 1.
p. §. 35. gl. 1. n. 21. Leges scribi, si
Judicibus ab illis recessere sit suo arbi-
tratu, & equitatem fingere liceat. Nec
de legibus ut D. Aug. Sed Secundum
leges Judicandum; Cum illud impris-
mis Judicii incumbit, non alter judic-
are quam legibus, aut constitutionis
bus aut moribus proditum est. Nov.
82. C. 13. §. 6. Rätt Proces. Si vero
interdum aliquid videatur derum in
lege, dicendum est eum vlp: L: pro ipse-
xi: 1). qui & a quibus manu: Durum est
Sed

Sed ita lex scripta est. Et hoc publica
tilitati rectatq; rationi imputandum.
Dom: Regl. All lagh skal wara fadana
at the thåna till thet meniga båsta. Et alio
bi, För the ståhl som Lagen hafwer &c
Alias vero ubi jūs vel per obsecrum vel
nullum est. Regium est oraculum
ad eundum, art. 2, Rått. Ord; Interdū
& Judicis inferioris sequitur arbitriū:
art: 62. Stockholms priv: Ao: 1636: quod
non lididine ejus definiendum, sed te-
cto ratione; quæ consistit in commoda
interpretatione legis & æqua accom-
modatione ad circumstantias quæ fa-
ctum sœpe variantur.

Mævius in præsentia solius Judicis ge-
titio mutuo. dat 200 Imperiales. Mæ-
vius post decursum 4. annorum à Ti-
tio repetit illam sumam, hic se pecu-
niam accipisse negat, Mævius per
procuratorem, actionem, contra
Titum coram judge instituit.
Jam Casus exsurgit; Nū judici cui con-
stat allegata & acta falsa & gloria esse,

num secundum ea, an Conscientiam
sit judicandum. Respond. Judex semper debet
Judicare secundum probata & acta, nuncquam tamen
contra Conscientiam & ea neglegere, Quippe, quicquid est
contra conscientiam reditum ad gehennam. Spec. C. literas de
Distingvendum est hic inter Notitiam Ju-
dicis ex presumptione & suspitione ortam,
& hoc modo Judex secundum acta ju-
dicet. testimonium, & verissimae pro-
bationes preferendae sunt divinatio-
ni Judicis; Et inter notitiam de qua tanquam
vesti oculari ipsi constat. Quo casu Ratio
Conscientiae & proprij Judicij haben-
da: Exod. 23. v. 2. Cogitet enim judex
se Judicium Judicare Deo, in 2. para-
lip. 19. 6. Dom: Regl. En domare sed
först beslenna at han är een Gud; besefningz-
man och chec Embete han förer/ hörer
Gudh till; &c. De quo Deo aliquando
rationem sit redditurus".

97 Vocatur quidam in ius non Com-
petente Judice, tenetur ne coram eo
comparere? D.

98 Si Citatus negat se Citatum non es-
se, cuius dictio stetit, nuncij vel negan-
tis? D.